

V. stretnutie

Téma: Autorita a spoluúčasť

Úryvok zo Sv. Písma:

(Mt 5, 43-46)

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Počuli ste, že bolo povedané: »Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieť svojho nepriateľa.« Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať?“

Zamyslenie

V evanjeliách na viacerých miestach (napr. Mk 1,22 a Mt 7,29) čítame, že Ježiš učil ako ten, čo má moc. „Počuli ste, že bolo povedané... ale ja vám hovorím.“ Kým zákonníci zakladali silu svojho učenia na texte zákona, Ježiš sa javil ako ten, ktorý má autoritu v sebe. Ak sa pozrieme na samotný termín slova autorita, ktorý pochádza zo slova *auctor*, odvodený od slova *augeō*, – teda zväčšovať, zveľaďovať ale aj obohatiť, potom auktor (ako nositeľ authority) je ten, ktorý napomáha v raste, zveľaďuje a povznáša toho, koho spravuje. Podriaďiť sa autorite preto, aby som plnil príkazy, vie byť dosť nepríjemné, no podriaďiť sa autorite preto, aby som rástol a nechal sa povzniesť, je niečo celkom iné.

V Cirkvi najvyššou a plnou pozemskou autoritou disponuje pápež, ako nástupca apoštola Petra. Odkiaľ to vieme? Sám Kristus Petrovi po jeho vyznaní udeľuje primát: *Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi* (Mt 16, 19). Ježiš vyslovene chce, aby Peter vykonával túto úlohu. Priznáva Petrovi zvrchovanú autoritu, doslova na obraz svojej vlastnej authority. Znamená to, že Kristus spája svoje Božie dielo s Petrovým ľudským dielom a že svoju moc nad Cirkvou chce vykonávať prostredníctvom svojho učeníka. Toto je kľúčové východisko chápania cirkevnej authority. Podobnou autoritou je v rodine otec a mama, ktorí nad svojimi deťmi vykonávajú zástupnú božiu moc a Boh ich rozhodnutia rovnako rešpektuje. A to je veľká zodpovednosť.

V Kristovi však zároveň vidíme aj zrelosť moci a authority, ktorá sa nikdy neodchýľuje od ideálu služby. *"Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom* (Mt 20, 24-26). Ježiš zadefinoval moc v Cirkvi svojím životom. Tu je vidieť jeho názor na skutočnú veľkosť. Moc - to je služba. Kde kňaz, rodič, spoločenstvo, (a vo všeobecnosti každý, kto reprezentuje autoritu) neslúži, alebo kde je slovo služba zneužívané, stráca Cirkev dôveryhodnosť. Autorita sa stáva nezrozumiteľnou a vzťahy chladnú.

Neoddeliteľnou spoločníčkou authority je poslušnosť. Práve v nej je priestor pre rast duše a pre objavovanie Božej vôle. Má to však jeden háčik. Za normálnych okolností sa k nám Božia vôľa nedostáva bezprostredne, teda priamym božským odovzdaním, ale zasahuje nás prostredníctvom iných ľudí. Nie anjeli, ale ľudia sú služobníkmi Novej zmluvy. Preto je

spojená s požiadavkou podriaďiť sa ľuďom, ktorí sú nám rovní, ktorí sa môžu mylíť, ktorých sme si nezvolili a ktorí nám boli daní. Teda ľudia telesní, ktorým Boh síce dal autoritu, avšak ktorých nezbavil možnosti omylu či hriechu. A v tomto bode to môže v praxi skutočne škripať.

Dnes, vzhľadom na zložitosť života, nikto nemôže vedieť všetko a preto je aj ľudská autorita odkázaná na informácie či na poradcov v takej miere, v akej to ešte pred pár desiatkami rokov vôbec nebolo nutné. Ten, kto predsedá iným, si musí uvedomiť, že ak nevie počúvať brata alebo sestru, nevie správne počúvať ani Boha. Uplatnenie poslušnosti vo vzťahu k autorite teda predpokladá aj iniciatívu a odvahu pre dialóg. Priestor pre pomoc autorite je veľký. Napokon nikdy nie je chybné investovať do schopnosti premýšľať, pýtať sa a rozlišovať.

Úcta k Božej vôli má udržiavať autoritu v stave pokorného hľadania, aby konala tak, že jej činy sú čo najviac stotožnené s vôľou Najvyššieho. Svätý Augustín pripomína, že ten, kto poslúcha, vždy koná Božiu vôľu nie preto, že by bol príkaz autority nevyhnutne v súlade s ňou, ale preto, že Božia vôľa je, aby sa poslúchalo toho, kto predsedá. Na druhej strane autorita musí za pomoci modlitby, reflexie a rady iných vytrvalo hľadať to, čo si Boh skutočne praje. V opačnom prípade namiesto toho, aby reprezentovala Boha, riskuje, že sa nerozvážne postaví na jeho miesto.

Cirkev je plná Pánových darov, no pre ich správnu koordináciu a uplatnenie je nevyhnutné, aby boli spravované. Prioritne mocou jeho Ducha, ale zároveň tiež prostredníctvom hierarchickej štruktúry. Pre každú zástupnú autoritu je však potrebné neustále uznanie prítomnosti Krista, ktorý je hlavou Cirkvi a každého kresťanského spoločenstva. Ježiš sa pokúša vychovávať svojich učeníkov, aby medzi sebou túžili po zmene vzťahu. Pripomeňme si jeho slová: *Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom* (Mk 10, 43). Cez pokornú službu ľudskej autority chce Ježiš vyjadriť tajomstvo svojej vlastnej prítomnosti vo svete aj dnes.

Pomocné otázky pre diskusiu

Synodálna Cirkev je cirkev participatívna a spoluzodpovedná.

- Ako vnímam dôležitosť autority v mojom živote?
- Nakoľko pomáha moja autorita v raste iným?
- Ako sa v našej miestnej cirkvi vykonáva táto služba?
- Ako je nám umožnené spolupracovať na stanovení cieľov s našim kňazom vo farnosti?
- Ako sa v praxi uplatňuje tímová práca a spoluzodpovednosť?
- Ako sú podporované laické služby a zodpovednosť laikov?
- Ako fungujú synodálne orgány na úrovni miestnej cirkvi ?
(pastoračné rady vo farnostiach a diecézach, atď.)
- Ako môžeme posilniť synodálnejší prístup v našej spoluúčasti a vodcovstve?